

Förslag till yttrande

MSN2020/131
Remissinstansens
ärendenummer:
NTN 2017/444

avfallsplan2026@nacka.se

Yttrande över ny renhållningsordning för Nacka kommun

Nacka kommuns avfallsplan 2021–2026

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden yttrar sig över avfallsplanen med tillhörande handlingsplan och föreskrifter.

Miljö och stadsbyggnadsnämnden (nämnden) anser att förslaget till ny avfallsplan är i linje med kommunens ambitioner inom avfallsområdet. Vidare ser nämnden positivt på att det i Avfallsplanen tagits hänsyn till andra styrande dokument i kommunen, så som översiktsplanen, miljöprogrammet och strategin för miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen. Det är även positivt att de globala hållbarhetsmålen omnämns i bilagan ”lagar, mål, planer och styrdokument”.

I handlingsplanen till avfallsplanen nämns att Nacka vatten och avfall kommer ansvara för att samordna arbetet med att genomföra och följa upp planen, på uppdrag av Natur- och trafiknämnden genom en s.k. avfallsgrupp. Vidare nämns i handlingsplanen ”för att säkerställa att åtgärder och delmål genomförs kommer det behövas planeras in budget och verksamhetsplanering för respektive nämnd och enhet”. Nämnden anser att förslaget till samordning och uppföljning är positivt i den mening att det kommer finnas en tydlig ansvarsfördelning för vem som kommer samordna uppföljningen.

Det bör dock tydliggöras i handlingsplanen när i tiden uppföljningen planeras att genomföras, om det är årligen för alla åtgärder, eller enbart för vissa åtgärder som har tydligt utpekat uppföljningsmätt per år. Detta för att tydligt kommunicera ut åtgärden till respektive ansvarig.

Nämnden ser positivt på att åtgärderna som föreslås i planen har prioriterats utifrån kostnad/besparing och miljönytta. Vidare ser nämnden att det krävs en god samverkan för att ambitionen i avfallsplanen ska nås.

Nämnden bedömer att planen i stort sett ger bra grund för fortsatt miljöarbete kopplat till avfallshanteringen i kommunen. Vidare kan konstateras att budgeten för 2021 nyligen presenterats och justeringar i enlighet med framförda ambitionsökningar får behandlas i särskild ordning och senast i samband med budgetläggning för 2022.

Synpunkter på målen

Under delmål 1.3 *Avfallet från kommunalt finansierad verksamhet har minskat med 20 procent*, står det att det i dagsläget saknas uppgifter om hur mycket avfall som de olika verksamheterna genererar. Därför är basåret 2021 vilket innebär att kommunalt finansierade verksamheter behöver börja mäta/uppskatta mängden avfall under 2021. Det bör tydliggöras hur och vilken typ av avfall som verksamheten ska börja att prioritera att mäta under 2021. Ett förslag är att en vägledning tas fram som kommunalt finansierade verksamheter kan använda sig av för att mäta sitt avfall.

Under mål 3, *hållbar och säker avfallshantering*, delmål 3.5, står det att man vill minska miljöpåverkan och transporter vid avfall från bygg- och rivningsavfall. Nämnden ser positivt på att detta tas upp i avfallsplanen. För att ytterligare minska klimat- och miljöpåverkan vid transporter föreslås att en åtgärd eller delmål tas fram kring att minska klimatpåverkan vid transporter i samband med avfallshantering, exempelvis skulle en åtgärd kunna vara att ställa krav om utökad andel eller helt fossilfria drivmedel i upphandlingar.

Synpunkter på åtgärder

”Miljöenheten” beskrivs i flera fall som ansvarig för åtgärder. Det handlar då om uppgifter som redan idag faller under den kommunala miljötillsynen. Det framgår dock inte av handlingsplanen om det som avses är en ambitionshöjning jämfört med dagens tillsyn. Idag viktas och prioriteras avfallåtgärderna tillsammans med övrig tillsyn, vilket innebär att allt inte planeras in för varje år, och att även planerad avfallstillsyn kan behöva prioriteras bort på grund av händelser under året. Om avfallsåtgärderna har hög prioritet så innebär det att annat måste prioriteras bort, alternativt att det behövs fler resurser specifikt för den tillsynen som beskrivs i avfallsplanen. Även MIS-gruppens (grupp inom miljöenheten, utanför tillsynen) uppgifter påverkas av hur prioriterade och finansierade deras arbete är jämfört med andra åtaganden.

Under åtgärd 29, *Förbättra servicen för grovavfall och sortera ut fler fraktioner till materialåtervinning*, står det ”kostnad” men utan någon specifik förklaring till vad det är för kostnad. Detta bör justeras.

Under åtgärd 46, *ta fram en strategi för att minska nedskräpning av fimpar* bör förslagsvis omformuleras gällande strategidelen. I enlighet med ”Styrdokument i Nacka kommun” ska en strategi inte ta ställning till utförande, åtgärder eller metoder. Det som står under åtgärd 46 skulle mer kunna hamna under ett program, eftersom det kommer beskriva ”hur” kommunen ska uppnå något inom ett avgränsat område.

Synpunkter på åtgärder vad gäller tillsyn där MSN (miljöenheten) har ett utpekat ansvar

14. Använda miljötillsyn och information som styrmedel för att förebygga avfall och minska matsvinnet

Vid tillsyn enligt miljöbalken ställa krav på att verksamhetsutövare ska skaffa sig kunskap om hur avfallsmängderna och avfallets farlighet kan minskas i verksamheten. Miljösamverkan i Skåne tar fram vägledning om hur detta kan ske.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndenssynpunkter:

Punkt 14 berör det regelverk som redan finns i miljöbalken och som miljöenheten tillämpar vid tillsyn och kontroll samt vid beredning av anmälningsärenden. Regelverket om förebyggande av avfall ska framförallt tillämpas i samband med samråd, miljökonsekvensbeskrivningar, tillståndsprovning och bedömning av anmälan om ny eller ändrad miljöfarlig verksamhet. Då ska tillstånds- och tillsynsmyndigheterna uppmärksamma avfallstrappan och lagens krav på resurshushållning och kravet att förebygga att avfall uppkommer. Dessutom kan reglerna bli tillämpliga om verksamheten själv vill förändra sin verksamhet i syfte att minska mängden avfall, eller om tillsynsmyndigheten bedömer att det finns skäl att kräva vissa sådana åtgärder. Det kan exempelvis handla om att byta råvara, ändra sina produktionsprocesser eller omvandla ett avfallsslag till en produkt/biprodukt. Förändringen av verksamheten kan bland annat vara anmälnings- eller tillståndspliktig, vilket bör kontrolleras innan eventuellt föreläggande. Åtgärden kan stå kvar alternativt strykas eftersom det redan omhändertas i miljöenhetens vanliga tillsynsverksamhet.

37. Kontrollera och följa upp att kraven på avfallshantering i byggtreprenaderna efterlevs inom projekten

Utveckla rutiner och system för uppföljning av uppkomna mängder avfall och hur avfallet har hanterats vid alla byggtreprenader. Inköpsenheten kan bistå med system och projektledarna har ansvar för inrapportering. MIS-gruppen analyserar resultaten av uppföljningen

Ansvar: Exploatering, Enheten för Bygg och anläggning

Samverkan: Inköpsenheten, MIS-gruppen

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens synpunkter: Åtgärden behöver förtydligas gällande vem som har ansvar för att ta fram uppföljningen. Även meningen ”MIS-gruppen analyserar resultaten av uppföljningen” behöver justeras eftersom MIS-gruppen (inom Miljöenheten) inte har ett uttalat ansvar och mandat som involverar uppföljning. MIS-gruppen tar gärna del av uppföljningen men så som meningen är formulerad i handlingsplanen uppfattas det som att MIS-gruppen ska ansvara för att analysera den inrapportering som kommer göras i en samlad uppföljning. Det MIS-gruppen i dagsläget gör är att hjälpa projektledaren att kontrollera att avfallshanteringen sköts på ett avtalsenligt sätt, ute på respektive arbetsområde. Det sker dock inte i alla projekt.

38. Samordna insamling av byggavfall från olika projekt, lokala platser för insamling av byggavfall

Ställa krav på samordnad insamling av byggavfall i avtal med exploitörer och entreprenader för projekt inom samma område. Ett gott exempel är Tollare.

Ansvar: Exploatering och Enheten för bygg- och anläggning

Samverkan: Enheten för strategisk stadsutveckling, MIS-gruppen

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens synpunkter: Samverkan ska ske med MIS-gruppen, inga synpunkter.

39. Tillsyn av avfallshanteringen vid bygg- och rivningsverksamhet

Tillsyn enligt miljöbalken av bygg- och rivningsverksamhet är ofta klagomålsstyrd. Åtgärden handlar om att arbeta mer planerat och förebyggande med tillsyn, exempelvis genom att följa upp exploitörens egenkontroll.

Ansvar: Miljöenheten

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens synpunkter: Miljöenheten vill uppmärksamma att denna tillsyn enligt miljöbalken av bygg- och rivningsavfall har tagits upp i miljöenhetens Tillsynsplan senaste åren och därmed varit en planerad tillsynsinsats över tid. Tillsynen är därmed inte alltid

klagomålsstyrd. Nämnden ser dock att åtgärden som den är skriven är viktig och är positiv till att den tas med i avfallsplanen.

40. Prioritera tillsyn av nedlagda deponier och ställa krav på att ansvariga utreder och riskvärderar

Tillsynsområdet ”Nedlagde deponier” ska övervägas att tas upp i tillsynsplanerna för åren 2021-2024. Tillsynsinsatsen innebär att i förekommande fall ställa krav på att ansvariga utreder och riskvärderar, dvs att ansvariga har utrett och riskvärderat prioriterade nedlagda deponier.

Tillsynen utgår från den prioritering som gjorts i bilaga 4 om nedlagda deponier

Ansvar: Miljöenheten

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens synpunkter: Tillsynsinsatsen, och givetvis utredningar och riskvärderingar, kan innebära omfattande insatser och stora kostnader. För miljöenhetens del tas detta in i tillsynsplanen för 2021 och för kommande år. Beroende på hur omfattande insatser blir för de deponier som ligger i plan för annan markanvändning/exploatering kan tillsyn av övriga deponier behöva prioriteras ner över tid. Ambitionen att ha kontroll på samtliga kända deponier i kommunen inom planperioden är givetvis ur miljösynpunkt mycket vällovligt men kan ändå betraktas som hög.

42. Tillsyn av hantering av avfall hos verksamhetsutövare och fastighetsägare

Enligt avfallsförordningen finns krav på sortering och hantering av bland annat förpackningsavfall, returpapper, elavfall och farligt avfall. Åtgärden handlar om ökad tillsyn av att fastighetsägare (ex centrumägare) och verksamhetsutövare sorterar och hanterar avfallet på rätt sätt.

Ansvar: Miljöenheten

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens synpunkter: För att kunna prioritera den här tillsynsinsatsen i än högre grad än vad miljöenheten gör idag krävs att annan tillsyn prioriteras ner. Den tillsynsplan som tas fram årligen utgår från en behovsutredning som i sin tur grundas på vilken typ av miljöfarlig verksamhet som finns i kommunen, vilka resurser som finns tillgänglig och därmed vilka tillsynsinsatser som är möjliga att genomföra.

Åtgärden kan gärna stå kvar men förslagsvis ändras ”ökad tillsyn” till enbart ”tillsyn” eftersom avfallsplanen inte bör styra i vilken utsträckning tillsyn ska ske. Den fastläggs av MSN i den årliga tillsynsplanen.

Synpunkter på avfallsföreskrifter

Under 10 §, *skyldighet att överlämna avfall*, bör det noteras att Miljöenheten varje år har ett flertal klagomålsärenden. Exempel på klagomål kan vara att grannen inte har avfallshämtning för sitt restavfall, att det sker nedskräpning på tomter eller att det lämnat soppåsen i grannens soptunna eller på allmän plats.

Under 30 a §, *hämtningsområde och hämtningsintervall*, ser Miljöenheten positivt på förslaget kring hämtningen av mat- och restavfall för enbostadshus. Samtidigt bör det noteras att Nacka har färre hämtningar i jämförelse med andra kommuner i regionen. Exempelvis hämtar kommunerna Nynäshamn, Haninge, Salem & Botkyrka Restavfall sitt restavfall vid behov eller minst var fjärde

vecka. Avfall som innehåller matavfall hämtas vid behov eller minst var fjortonde dag. Restavfall från fritidshus hämtas under tidsperioden maj till oktober. Även Tyresö kommun har året-runt hämtningar för en- eller tvåbostadshus för permanentboende och fritidsboenden. För dessa sker hämtning av hushållsavfall normalt var 14:e dag (26 gånger per år). Även veckohämtning (52 gånger per år), veckohämtning sommartid samt 14-dagarshämtning vintertid (36 gånger per år) eller månadshämtning (13 gånger per år). Miljöenheten får varje år in flera klagomål som rör hushåll som har tömning väldigt sällan, ofta i kombination med klagomål på eldning med illaluktande rök (avfallseldning).

Under 31 §, *hämtningsområde och hämtningsintervall*, föreslås tömning av fettavskiljare stå med i tabell 1 på samma sätt som det står för slamavskiljare, slutna tankar och minireningsverk. Tömningen av fettavskiljare finns nu upptaget under 41 § som enbart gäller verksamheter.

Under 41 §, kommunalt avfall från verksamheter, Det är positivt att tömningen av fettavskiljare i kommunen föreslås ske oftare än tidigare. Detta på grund av att fett från verksamheter, t.ex. restauranger och livsmedelstillverkare men även från hushåll, kan avsättas i ledningsnätet när avloppsvattnets temperatur sjunker. Fettet stelnar i ledningsnätet och kan orsaka stopp och förträngningar med källaröversvämningar och bräddningar som följd.

Regelbunden tömning av fettavskiljaren är avgörande för att avskiljarens funktion ska upprätthållas. Tömningen måste anpassas efter belastningen på avskiljaren, dock så framgår det i Svensk Standard SS-EN 1825 att fettavskiljare bör tömmas var 14:e dag och minst en gång i månaden om inte annan bedömning har gjorts. Fettavskiljare är inte dimensionerade för att avskilja stora mängder fett som exempelvis flera deciliter frityrolja. Sådana mängder ska därför samlas in separat och inte hällas ut i spillvattennätet även om fettavskiljare finns.

Namn
Ordförande
XX-nämnden

Namn
xx direktör
XX-nämnden